

Uvodnik

Igor Gregori

V pričakovanju Božiča...

Ali je res, da Demokratska stranka ne bo jedla "panettona"...

Odgovor na to dokaj italijansko - celo tržaško zveneče vprašanje, ki smo ga po potrebi pretvorili v slovensko različico, je ključnega pomena zato, da kot slovenska narodna skupnost razberemo politične dinamike, v katerih se bo odvijala naša usoda. Slovensko manjšinsko volilno telo je namreč za zdaj še monolitno privrženo levosredinski opciji ne glede na to, ali glasuje na krajevni ravni za Demokratsko stranko ali za Slovensko skupnost. Kadri stranke lipove vejice - kot je nekoč dejal njen deželni tajnik Damijan Terpin - so v času prepričali svoje volilce, da je delovanje stranke znotraj levosredinskih koalicij pozitivna varianta. Čeprav je bilo sodelovanje med SSK in DS mestoma nelahko, sobivanje v istih koalicijah pa včasih celo mukotrpno, se je v letih kristaliziralo prepričanje, da je leva stran postala naravno okolje, od katerega bo slovensko etnično telo v Italiji lahko največ pridobilo. DS pa je od svojega nastanka dalje plula brez konkretnega krmarja, žela je same volilne neuspehe, drugega za drugim: podporniki leve strani so se iz dneva v dan zaradi očitnih dejstev prepričali, da v Italiji ni več prave opozicije, kar morda navsezadnje ni dobro niti za večino...

Kaj pa, ko bi DS ne bilo več? Na to dejstvo so opozorili nekateri predstavniki SSK na slavnostni seji, ko so počastili 35-letnico prvega deželnega kongresa stranke v Devinu. Vprašanje je ključnega pomena za celotno manjšino, morda pa še v najmanjši meri ravno za SSK, ki je kljub raznim zavezništvom v levih logih znala ohraniti določeno politično avtonomijo, venomer pa popolno ideološko svobodo. Kaže vendar, da bo potop že itak krhke ladje LD, na katerega nekateri že opozarjajo, načel obdobje drugačnega razmišljanja in sprejemanje takšnih logik, kakršnih manjšina doslej - razen nekaterih izjem - ni še vstavila v svoj izbor političnih izbir. In to zaradi objektivnih razlogov. Iskanje zavezništev izven levosredinskih krogov bi se nekoč zdelo celo bogokletno, danes pa si taka varianta polagoma utira pot bodisi v razmišljanju nekaterih manjšinskih predstavnikov, ki se ne prepoznava v ideoloških temeljih, iz katerih je zrasla SSK (in obenem SSO), bodisi pri kadru same lipove vejice. Podpiranje vladajoče garniture ne glede na to, kateri opciji pripada, je že zdavnaj načelo italijanske narodne skupnosti v Sloveniji, k temu prepričanju se nagiba tudi evropski poslanec SVP Herbert Dorfmann.

Čas je torej, da se enkrat za vselej pogledimo v ključna vprašanja, kaj pomeni manjšina, kakšni so njeni interesi in kako jih udeležiti. Odgovore bo treba dobiti čim prej in to ne glede na usodo DS, saj bo predvideno krčenje italijanskih prispevkov prihodnje leto popolnoma preoblikovalo podobo naše narodne skupnosti v Italiji: politično lobiranje v prid manjšini bo moralo zato odpraviti dosedanje toge vzorce ter v mejah političnega in hkrati narodnega dostojanstva iskati dialog tudi z drugimi opcijami, katerih smo se do sedaj za vsako ceno otepali. To zato, da bomo za Božič vsaj mi ugriznili v pošteno rezino "panettona".

Pogovor

Nekdanji predsednik SSO Sergio Pahor je spregovoril o politiki Slovensko kulturno gospodarske zveze

3

Srečanje Slovencev živečih po Italiji v Ogleju

Foto JMP

GORICA Deset let Skupnosti družin Sončnica

Da bi se vedno obračala k soncu!

Skrajšo, a prisrčno slovesnostjo in mašo v zahvalo za deset let pestrega delovanja, ki je obrodilo bogate sadove, so člani goriške Skupnosti družin Sončnica v soboto, 19. junija, obeležili prvo okroglo obletnico društva.

"Spominjam se, da so pred desetimi leti v Kulturnem centru Lojze Bratuž cvetele lipe prav tako kot danes", je v Domu Franc Močnik uvodoma povedala predsednica Ani Saksida, ko je obudila začetke društva. Ko so tedaj izbirali njegovo ime, so imeli v mislih tudi Skupnost mladih družin; ker pa so z optimizmom gledali daleč, so se odločili za Sončnico, rastlino, ki ima posebno simbolno moč. Pri ustanovitvi so jim bile najdražje svetlinje slovenstvo, druženje in ljubezen do družin. Vse to naj se ohrani tudi v prihodnje z upanjem, "da bo čez nadaljnjih deset let med nami tudi kakšen vnuk", je sklenila predsednica. Na uradnem slavlju, ki se ga je udeležila tudi občinska svetnica Marilka Koršič, je nato imela priložnostni govor nekdanja predsednica Mirjam Bratina. Na prehojeno pot društva, ki je bilo ustanovljeno 13. junija 1999, "smo lahko ponosni". Družina namreč danes doživlja hudo krizo, razpad družine pa pomeni tudi razpad družbe. Kot je zapisal naš urednik Jurij Paljk, ki ga je govornica citirala, vsa ta dejstva "govorijo o počasni, a gotovi smrti družine in o tem, da je Evropa obsojena na smrt". Kljub črnogledim napovedim pa Sončnica le verjame v moč in pomen družine. "Prepričani smo, da je za vsakega človeka najdragocenejša, kar ima, prav družina in družinsko življenje". Nastanek društva je l. 1994 spodbudi-

Foto DPD

lo mednarodno leto družine. Zakonska skupina, ki je že več let delovala v Gorici, je tedaj organizirala dvodnevno srečanje. Sledile so še druge pobude, ki so privedle do nastanka društva. "Vodili sta nas zagnanost in želja, da bi zgradili med seboj tesnejše prijateljske vezi, poglobili zakonske odnose in si pomagali pri vzgoji otrok". Poinmnsko je nato Mirjam Bratina omenila člane prvega in naslednjih odborov, ki so s požrtvovalnostjo in delavnostjo pripomogli k temu, da se

neresene socialne potrebe slovenske manjšine". Njegovi pobudniki so sicer imeli širše načrte o ustanovitvi socialne zadrage, zaradi spremembe zakonodaje pa žal ni prišlo do tega širjenja. "Zaradi zasedenosti večine odbornikov, skrhanja ali ohladitve medosebnih odnosov" se je Sončnica v zadnjih letih soočila s krizo delovanja, pomanjkanjem novega člana in pasivnostjo nekaterih članov.

/stran 14

Podporna naročnina!

Uprava Zadruga Goriške Mohorjeve je na svoji zadnji seji sprejela sklep, da uvede tudi podporno naročnino za naš tedenik, ki bo znašala sto evrov letno. Gre za še enega od ukrepov, s katerimi skušamo vsi pripomoči, da bi Zadruga dosegla ob koncu leta vsaj znosen primanjklaj, če že ne željenega

izenačenja stroškov s prilivi. V upanju, da nas boste razumeli in podprli, vam iskreno sporočamo, da krčimo vse možne izdatke na vseh ravneh in pri tem pazimo, da kakovost našega tedenika ne bi padla! Iskrena hvala za podporo in razumevanje!

Deželni finančni rebalans naj upošteva tudi potrebe slovenske manjšine

Igor Gabrovec posegel v pristojni komisiji

Deželni svetnik SSK Igor Gabrovec je na nedavnem zasedanju 6. stalne komisije... Deželna vsaj delno refinancira Sklad za slovensko manjšino...

Foto IG

zakonu obe krovni organizaciji utrpeli znižanje prispevka za delovanje za skupnih 50.000 evrov. Deželni svetnik Gabrovec je navzočega odbornika Molinara spomnil, da je v teh mesecih že večkrat nakazal možnost, da bi deželna uprava v tem letu vsaj delno popravila navedene krivice.

Ostalo je le prekladanje denarja, ki prihaja iz Rima. Izničenje deželne finančne postavke je naše organizacije, društva in ustanove stalo 200.000 evrov. Prav tako sta v deželnem finančnem

Premetenost italijanske diplomacije Načrtovani projekti v Tržaškem zalivu in Slovenija

Pozornost medijev in diplomatskega delovanja Italije in Slovenije v zvezi z načrtovanimi energetskimi projekti v Tržaškem zalivu se je v zadnjem obdobju v glavnem omejila na obalni uplinjevalnik v Žavljah in nekako obšla ostala dva objekta, in sicer plinski terminal na morju sredi zaliva v neposredni bližini slovenske meje na morju (omenja se razdalja petsto metrov) ter podmorski plinovod med Žavljami in Gračem oziroma izlivom Soče v morje.

vu s širitvenim načrtom kopsrškega pristanišča za navadne pristaniške dejavnosti. Opozicijska demokratska stranka (SDS) je prikazovanje italijanske strani, da so pogovori s Slovenijo o plinskem terminalu v Žavljah za Italijo končani, opredelila za samovoljno, zato opozicija zahteva izredno sejo državnega zbora, na kateri naj vlada pojasni svoje stališče do omenjenega ravnanja italijan-

so povabili predstavnikov tiska in drugih medijev. Po drugi strani pa je ista družba dala objaviti v tržaškem italijanskem dnevniku Il Piccolo kar dve celotni strani o delovanju njenih uplinjevalnikov ob zmanjševanju pomembnosti zadevnih škodljivih vplivov na narodno okolje in ljudi. Iz navedenega se da sklepati, da se pravilja še na druga soočanja s problematiko uplinjevalnikov s posebnim oziranjem na onega, ki ga želi zgraditi v Tržaškem zalivu. Po zadnjih vestih naj bi med Slovenijo in Italijo na vladni ravni potekala diplomatska dogovarjanja o celotnem sklopu vprašanj, povezanih s problematiko gradnje uplinjevalnikov

Slovenska vlada je prek svojega predsednika Boruta Pahorja pojasnila, da bo Slovenija v primeru ugotovitve negativnih okoljevarstvenih vplivov, ki niso skladni z evropskimi pravili, vložila tožbo zoper Italijo in si zato jemlje potreben čas, da nekatere zadeve glede plinskih terminalov poglobi in na to opozori italijansko stran. Istočasno je pripravljena se pogovarjati še naprej z Italijo, da se odreče spornim projektom ali da jih ustrezno popravi in prilagodi evropskim direktivam. Po Pahorjevih besedah plinska terminala na obali v Žavljah in oni na morju (t. i. off-shore) absolutno nista sprejemljiva ob sedanjem stanju stvari. Značilno je tudi postopanje španske multinacionalke Gas Natural, ki stoji za načrtom plinskega terminala pri Žavljah. V zadnjem času se priredila v Trstu dve srečanja, namenjeni predstavnikom podjetnikov in drugih gospodarskih operaterjev, na kateri pa ni-

ski diplomacije. Slovenska vlada je prek svojega predsednika Boruta Pahorja pojasnila, da bo Slovenija v primeru ugotovitve negativnih okoljevarstvenih vplivov, ki niso skladni z evropskimi pravili, vložila tožbo zoper Italijo in si zato jemlje potreben čas, da nekatere zadeve glede plinskih terminalov poglobi in na to opozori italijansko stran. Istočasno je pripravljena se pogovarjati še naprej z Italijo, da se odreče spornim projektom ali da jih ustrezno popravi in prilagodi evropskim direktivam. Po Pahorjevih besedah plinska terminala na obali v Žavljah in oni na morju (t. i. off-shore) absolutno nista sprejemljiva ob sedanjem stanju stvari. Značilno je tudi postopanje španske multinacionalke Gas Natural, ki stoji za načrtom plinskega terminala pri Žavljah. V zadnjem času se priredila v Trstu dve srečanja, namenjeni predstavnikom podjetnikov in drugih gospodarskih operaterjev, na kateri pa ni-

Alojz Tul

I. Gabrovec zastopnik Dežele na pomembnem občnem zboru

Deželni svetnik SSK Igor Gabrovec je zastopal Deželo na občnem zboru Agencije za lokalno demokracijo iz Brtonigle (Hrvaška), ki je bil letos na Tržaškem. Furlanija Julijska krajina je že približno 10 let včlanjena v mednarodno nevladno Združenje za lokalne demokracije, ki je

nastalo na pobudo Sveta Evrope. Gre za ustanovo, ki spodbuja razvoj mednarodnega sodelovanja, medetnični dialog, kulturo demokratičnega in aktivnega državljanstva, promovira enake možnosti in vključevanje mladih ter usklajen gospodarski razvoj.

Srečanje Banovcev z vodstvi SSO in SKGZ Pogovor je bil o regulacijskem načrtu

V prejšnjih dneh se je delegacija Banovcev srečala z vodstvi krovnih organizacij in občinskimi svetniki. Na sestanku so bili prisotni za krajane Neva Husu, Walter Ban, Pavel Vidau, Guglielmo Husu, predsednik jusarskega odbora in Peter Malalan, predsednik Slovenskega kulturnega društva Grad, za krovni organizaciji Drago Štoka (SSO) in Ace Mermolj (SKGZ), občinski svetniki Iztok Furlanič, Igor Švab in Stefan Ukmar ter predsednik rajonskega sveta Marko Milkovič. Na sestanku je bil prisoten tudi novoizvoljeni zastopnik slovenske manjšine v občinsko okoljsko-krajsko komisijo Peter Sterni. Pogovor se je nanašal na novi občinski regulacijski načrt, ki med drugim predvideva novo

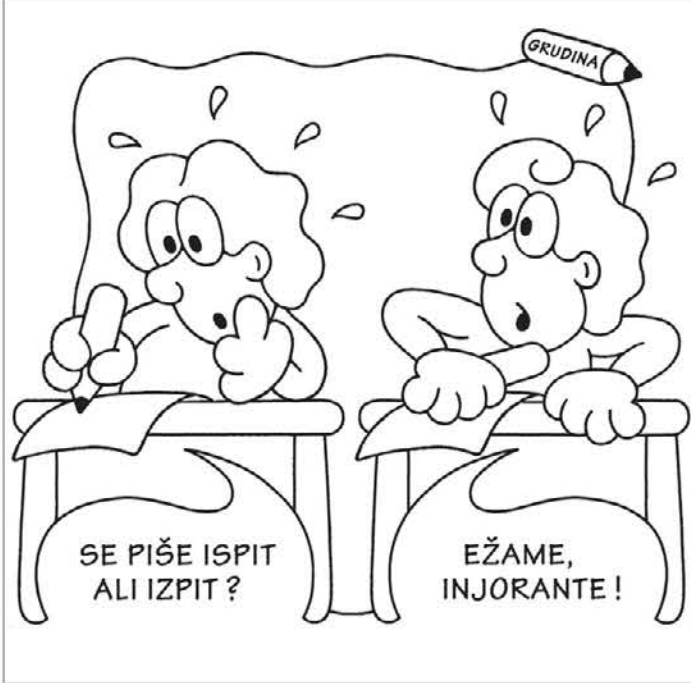
naselje na območju od leta 1995 opuščene vojašnice. Krajani so ponovno izrazili nasprotovanje novim gradnjam, ki bi popolnoma spremenile območje. Nakazali so okolju bolj prijazno rešitev, saj bi poleg stavb, ki bi ostale kot spomeniško zaščitene, vse ostalo spremenili v park in v ta namen so zbrali 1.600 podpisov, ki so jih priložili skupno z ugovori proti novim gradnjam kot tudi s prizivi tako na predsednika republike kot na Deželno upravno

Drago Štoka

bodo svetniki sproti obveščali prebivalstvo o poteku celotnega postopka in o vseh morebitnih akcijah, ki bi jim sledile, kot tudi o prisotnosti samih krajanov na sejah občinske komisije. Predsednika krovnih organizacij, ki sta krajanom izrazila vso solidarnost in bližino, sta obenem izrazila upanje, da bi Občina sama uvidela nesmotrnost novih gradenj in bi tako preprečil vse že napovedane sodne prizive krajanov, saj so sodni postopki zelo dolgi in tudi rezultati večkrat nepredvidljivi. Tak načrt, ki predvideva črtanje zazidljivosti manjših površin in zazidljivost na tako imenovanih strateških območjih, kot je območje Banov in Padrič, ni nič drugega kot velika gradbena špekulacija na račun domačega prebivalstva in celotnega kraškega območja, ki je v preteklosti že plačalo visok davek zaradi gradenj raznih infrastruktur.

Na dnu...

Povejmo na glas

Dan samostojnosti in senca arbitraže

Morda se zdi pretirano, a letošnji Dan osamosvojitve Slovenije je hoče noče tudi v znamenju referendumu o arbitražnem sporazumu. Vsa zgodba okrog referendumu in Danu proglasitve samostojnosti sta si namreč v posebnem kontrastu, ob katerem ne moremo biti preveč zadovoljni. Kot je znano, je skupščina Slovenije 25. junija 1991 proglasila samostojnost in neodvisnost svoje države in to na podlagi plebiscita, ki je bil izveden pol leta prej, točneje 23. decembra 1990. 'Ali naj Slovenija postane samostojna in neodvisna država?', so bili vprašani volilci in odgovor je bil dvakrat izjemen. Najprej zaradi volilne udeležbe, ki je dosegla 93,2% volilnih upravičencev, potem pa zaradi pritrdilnega odgovora skoraj 95% tistih, ki so prišli na volišče, kar je pomenilo 88,5% vseh volilcev. Plebiscit in proglašenje samostojnosti je uresničila vlada Demosa, kar je zgodovinska zasluga, ob katero se ne velja spotikati. Dejstvo je, da je po osamosvojitvi začela demokracija in je Slovenija postajala vse uspešnejša ter bila slednjič sprejeta v polnopravno članstvo Evropske unije s pomembnim vstopom v območje evra, da ne govorimo o pomenljivem evropskem predsedovanju. Toda že prej ali istočasno so se pričeli kazati znaki tistega procesa, ki daje vse večji pečat tudi drugim državam razvitega sveta: vse močnejša vloga kapitala oziroma tistih lastnosti kapitalizma, ki brez zadržkov potiskajo v prvi plan zgolj enostranski ekonomski vidik in hladno računico trga. Globalizacija je omenjena lastnosti kapitalizma silovito podčrta, kar ima med drugim za posledico vse večjo razdaljo med politiko in ljudmi, se pravi volilci. Posledica tovrstne razdalje je skrajno nezdrava omrtvelost javnega mnenja v odnosu do vsega, kar se dogaja. Kot bi ljudje začutili, da na bistvene dogodke ni mogoče več kot toliko vplivati, poleg tega pa prihajajoča kriza ne dopušča nekoristnega tratenja energij. In tako je udeležba na nedavnem izjemno pomembnem referendumu o arbitražnem sporazumu znašala le 42,3%, potem ko nikakor ni jasno, kako je Hrvaška vsilila možnost novega načrtovanja mej, ki so bile v nekdanji Jugoslaviji med republikami vendar določene. Celotna zadeva je Hrvaško strnila, Slovenijo pa politično in volilno razpolovila. Žal pa je problem mnogo globlji in ni v tem, kot se je sprva zdelo, da Slovenci niso mislili na mejo, pač pa na spopad med Pahorjem in Janšo. Problem je v tisti krepki polovici volilnih upravičencev, ki so ostali doma, kot bi hoteli reči: dajte nam že enkrat mir s to Hrvaško, napravite mejo, kjer hočete, samo dajte nam mir. Kako velikanska razlika med zavzetostjo pri proglašenju samostojnosti pred skoraj dvajsetimi leti in referendumom o arbitražnem sporazumu! Upati je, da je takšno stanje v matični domovini le začasno in da Slovenija ne bo dopustila, da bi vrednote Dneva samostojnosti zbledela v tisti zgodovinski spomin, ki se ničesar ne spominja.

Janez Povše

Kratke

Silvan Primožič o predoru Bombi

Goriški občinski svetnik SSK Silvan Primožič je glede zaprtega predora Bombi odgovoril na kritike nekdanjega župana Valentija, ki je poudaril dejstvo, da je Brancatijeva uprava odobrila izvršilni načrt za celotno območje Travnika in predora Bombi z enoletno zamudo. "Dejstvo je, da je uprava levsredine v tistem letu poskušala na vse načine spremeniti načrt z vnosom izboljšav". Sprašuje pa se, kako to, da izvršilni načrt ni odobrila že Valentijeva večina v marcu 2002, kot je bilo to predvideno. O načrtu je imela Brancatijeva uprava veliko pomislekov, še posebno, kar se tiče zaprtja predora Bombi ter vzpenjače na goriški grad. Ta uprava je decembra 2003 sprejela izvršilni načrt za obnovitev območja brez bistvenih sprememb, saj bi v obratnem primeru tvegala izgubiti celotni prispevek. To sprejetje pa ni izključevalo nadaljnjih sprememb. Te bi bile možne v trenutku, ko se je razdrila pogodba s podjetjem, kateremu so bila poverjena dela za celotno ureditev. Zavržitve krivde na prejšnjo upravo je zato znak dejstva, da se sedanja uprava zaveda pomanjkljivosti načrta, nima pa ne volje ne poguma, da bi ga spremenila v korist občanov in trgovcev, ki tam živijo in delujejo", piše Primožič.

V Kulturnem domu v Gorici je razstavljal slikar Colin Dean

V galeriji Kulturnega doma v Gorici je bila na ogled do 21. junija razstava angleškega slikarja Colina Deana. Colin Dean, rojen leta 1956 v Plymouthu (VB), je diplomiral na biološki fakulteti v Gallesu (UCNW). Že dvanajst let živi in dela v Gorici, kjer poučuje angleški jezik. Poleg slikarstva se ukvarja s fotografijo, glasbo in gorništvom. V aprilu je prejel posebno priznanje na natečaju "Zlati čopič" v Dubaju. Razstavo so priredili Kulturni dom v Gorici, kulturna zadruga Maja (projekt Klub 1001) in Sloviki.

Maša ob Dnevu državnosti

V petek, 25. t. m., bo ob 17. uri v cerkvi Matere Marije Tolažnice žalostnih v Logu pri Vipavi zahvalna sveta maša v počastitev duhovnika Filipa Terčelja; vodil jo bo msgr. Oskar Simčič. Terčeljeve mašne pesmi bo prepeval Zdrženi zbor Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta pod vodstvom Edija Raceta in ob orgelski spremljavi prof. Tomaža Simčiča.

ZCPZ-Gorica v sodelovanju s SCGV E. Komel

"Stabat Mater za Ljubko Šorli"

Javni sklad za kulturne dejavnosti Republike Slovenije bo sofinanciral projekt Stabat Mater za Ljubko Šorli, ki ga je predstavilo Zdrženje cerkvenih pevskih zborov - Gorica v sodelovanju s Slovenskim centrom za glasbeno vzgojo Emil Komel. To je novo, pomembno priznanje za ustanovi, ki dajeta na področju zborovskega petja in glasbenega šolanja izjemno velik doprinos h kulturni rasti naše manjšine. Z izvedbo projekta želita omenjeni organizaciji proslaviti 100-letnico rojstva goriške pesnice Ljubke Šorli, ki je s svojim življenjem in literarnim ustvarjanjem pričevalca primorske polpretekle zgodovine in simbol pokončnosti ter plemenite človekoljubnosti v dobi, ki so jo zaznamovali pojavi sovraštva, nasilja in krivic. Njeno pričevanje ne sme iti v pozabo. S pobudo nameravata ZCPZ - Gorica in SCGV Emil Komel približati njen lik predvsem mladim generacijam, ki živijo v svobodni družbi, a se morajo zavedati, da je svoboda sad trpljenja in upornosti rodovov, ki so bili pred nami.

Na spominskem večeru bodo spregovorile njene pesmi, ki so jih uglasbili različni skladatelji in so namenjene otrokom. Zapele jih bo otroški zbor Emil Komel pod vodstvom Damijane Čevdek Jug ob spremljavi orkestra Nove iz Nove Gorice - dirigent Luigi Pistore. Isti orkester bo nato, ob sodelovanju solistk Erike Reguljove - sopran in Mirjam Pahor - mezzosopran ter zbora Bodeča Neža z Vrha Sv. Mihaela, ki ga vodi Mateja Černic, izvedel Pergolesijevo kantato Stabat Mater. Vsebina kantate govori o tragični usodi Matere, ki je trpela pod križem, na katerem je umiral njen Sin. Zgodba o nasilni smrti, zasramovanju in resignaciji je lahko prispodoba usode Ljubke Šorli, ki je sama sprejemala zasramovanja in trpinčanja ter doživela svoj križev pot ob nasilni smrti svojega življenjskega sopotnika Lojzeta Bratuža. Spominski dogodek, izveden v sklopu ciklusa Snovanja, bo v petek, 25. junija, ob 20.30 v cerkvi sv. Ivana v Gorici, ki je sedež slovenske goriške duhovnije, s katero je bila goriška pesnica tesno povezana.

Srečanje izvoljenih predstavnikov SSK Govor je bil tudi o reformi javnih uprav

Redno mesečno srečanje izvoljenih upraviteljev SSK v goriški občini je tokrat potekalo v nekoliko razširjeni obliki, saj so se srečanja udeležili še nekateri izvoljeni upravitelji SSK iz Števerjana. Prisotna pa je bila tudi pokrajinska odbornica Mara Černic. Namen tega je bilo usklajevanje stališč glede

predlogov reforme javnih uprav, kamor spada tudi vprašanje prihodnosti gorskih skupnosti. Glavna zaskrbljenost izvoljenih upraviteljev SSK je bila osredotočena na spoštovanje specifičnosti teritorija, kjer prebiva slovenska narodna skupnost. Iz novic, ki prihajajo iz deželnih in drugih grogov, je zaznati težnjo, da se ta

specifičnost ne upošteva, medtem ko prihajajo v ospredje druga vprašanja, ki so sicer legitimna, vendar pa ni prav, da pri tem trpi ravno slovenska narodna skupnost. Velika nevarnost je ravno v tem, da bi se z novo reformo znašli Slovenci še bolj upravno razdeljeni, kar bi toliko bolj ošibilo in otežilo katerokoli prizadevanje uveljavljanja narodne specifikke v upravljanju teritorija in javnih uslug. Slovenci tako tvegamo, da ostanemo le kulturni rezervat. Izvoljeni upravitelji SSK iz Gorice in Števerjana pozivajo k nastopu paritetnega odbora, saj so take

težnje odločno v nasprotju z zaščitnim zakonom, kjer je manjšanje ravni zaščite prepovedano. Pri tem so še poudarili pomembno vlogo, ki so jih gorske skupnosti opravile tako pri podpiranju gospodarskih dejavnosti kot tudi pri uveljavljanju čezmejnega sodelovanja, od katerega so največ koristi dobile ravno slovenske občine v Benečiji. Izvoljeni upravitelji SSK so tudi pregledali novosti glede zbirnega centra za mestne odpadke, ki ga goriška občina načrtuje na meji s sovodenjsko občino. Pozitivno je dejstvo, da je goriški odbornik Del Sordi

sprejel predlog, da bo vhod v središče urejen na stranski poti. Odprto pa ostaja vprašanje nevarnosti povečanja prometa po Štandrežu, kot tudi ni jasno, kakšna bo usoda stavbe nekdanjega upepeljevalnika in naprav, ki tam notri stojijo. o tem bodo občinski svetniki SSK pripravili vprašanje na župana Romolija. Predsednik rajonskega sveta Lovrenc Peršolja je poročal tudi o stanju plazu, ki ogroža nekatere stanovanjske hiše. Analize plazu in teritorija se bližajo h koncu, tako da se bo lahko kmalu izvedelo, kakšen poseg bo potrebno opraviti za

ureditev plazišča in zavarovanje hiš. Ostaja pa še vedno nedorečena problematika parkirišča pri otroškem vrtcu v Pevmi. O tem je Peršolja naslovil vprašanje na goriškega župana. Pred koncem srečanja so izvoljeni upravitelji SSK še izrazili kritiko nad novim spletom goriške občine, ki je izključno v italijanski. Dejanje je obžalovanja in obsodbe vredno, saj kaže, kako se sedanja goriška uprava dobesedno poživža na dejstvo, da so Slovenci zgodovinski sestavni del mestnega prebivalstva Gorice.

Slovenska skupnost - Gorica

MLADINSKI DOM Začeli so se Izzivi 2010

Video delavnica, igre, športni turnir in še kaj

V sklopu "Poletnosti 2010" so se v ponedeljek, 14. junija, v Mladinskem domu v Gorici začeli tritedenski Izzivi 2010.

V tem prvem tednu je potekala video delavnica za srednješolce, ki jo je vodil pedagog in mentor mladim filmskih in video ustvarjalcev Ciril Murnik iz Kulturno umetniškega društva Marnie film iz Ljubljane.

Murnik je udeležencem najprej povedal, katere vrste filmov poznamo, in jim obrazložil različne tehnike, ki jih uporabljamo pri snemanju. Potem so si otroci ogledali animirani film Družina ježkov, s katerim je letos Mladinski dom dobil drugo nagrado na filmskem natečaju Hrovatin-Ota, in še nekatere druge igrane filme, ki so nastali na video delavnicah iz prejšnjih let.

Po tem izjemno bogatem uvodu so se otroci lotili dela. Pod mentorstvom vzgojiteljice Martine Šolc in animatorja Mladinskega doma so si najprej izbrali vrst filma, vsebinsko in scenarij. Zatem so si polni dobre volje in navdušenja zavijali rokave in se veselo

odpravili v raznolik "filmski svet". Nekateri so se preizkusili kot igralci, drugi kot režiserji. Eni so odkrivali tehnike in skrivnosti snemanja, drugi pa so skrbeli za uspešno montažo posnetkov. Ko so otroci končali s snemanjem, jih je Branko Lenarčič, ki se pri KUD Marnie film pose-

bej ukvarja z montažo posnetkov, popeljal po zanimivi poti vsega postopka, in sicer od montaže posnetkov in zvočnih učinkov do dokončanega filma.

Kot je povedala velika večina udeležencev, jim je bilo najbolj všeč, da so se ob tej priložnosti naučili veliko filmske terminologije. Aleksander je povedal, da je bil tečaj zabaven, ker so se naučili, kako se "naredi" film, katere zmesi so nujne za pripravo dobrega filma. Za Simona pa je bila to lepa izkušnja, ker je spoznal posamezne faze nastanka filmov. Še posebej ga je navdušilo samo snemanje filma, ki je terjalo kar nekaj ponovitev. Ni manjkalo časa tudi za sproščen in prijeten pogovor ter za gojenje medsebojnih odnosov. Aktivnosti so popestrili s skupinskimi igrami, ki so ustvarile sproščeno

atmosfero. Še posebej ga je navdušilo samo snemanje filma, ki je terjalo kar nekaj ponovitev. Ni manjkalo časa tudi za sproščen in prijeten pogovor ter za gojenje medsebojnih odnosov. Aktivnosti so popestrili s skupinskimi igrami, ki so ustvarile sproščeno

atmosfero. Še posebej ga je navdušilo samo snemanje filma, ki je terjalo kar nekaj ponovitev. Ni manjkalo časa tudi za sproščen in prijeten pogovor ter za gojenje medsebojnih odnosov. Aktivnosti so popestrili s skupinskimi igrami, ki so ustvarile sproščeno

atmosfero. Še posebej ga je navdušilo samo snemanje filma, ki je terjalo kar nekaj ponovitev. Ni manjkalo časa tudi za sproščen in prijeten pogovor ter za gojenje medsebojnih odnosov. Aktivnosti so popestrili s skupinskimi igrami, ki so ustvarile sproščeno

Sv. Ivan v Gorici

Slovensko pastoralno središče sv. Ivana v Gorici vabi na tradicionalni praznovanje farnega zavetnika sv. Janeza Krstnika. Četrtek, 25. junija: ob 9. uri praznična maša, ob 19.30 slovenska praznična maša (vodi dekan iz Šempetra g. Janez Kržišnik, poje MePZ Lojze Bratuž), sledi kresovanje. Petek, 25. junija, ob 20.30: Stabat Mater za Ljubko Šorli (OPZ SCGV Emil Komel, solistki Erika Reguljova in Mirjam Pahor, DVS Bodeča neža, orkester Nova). Otroci, strežniki in pevci duhovnije bodo šli v kočjo sv. Jožefa v Žabnice ob 2. do 6. avgusta. Prijavi pri župniku Marijanu do 30. junijal

V soboto posvečenje v Ogleju Kaj vsega snuje goriška Cerkev?

V soboto, 26. junija, bo v oglejski baziliki ob 10. uri posvečen v duhovnika g. Giovanni De Rosa. "To je novo znamenje Božje milosti za našo Cerkev", je prejšnji petek povedal nadškof Dino De Antoni. "Še enkrat bo nekdo izrekel svoj 'da' in pomagal skupnosti na poti vere". Z oglejskim slavjem bo goriška nadškofija tudi uradno sklenila leto duhovništva; zahvalila se bo vsem duhovnikom. Verniki bodo prejeli za to priložnost tiskane razglednice, ki jih bodo lahko oddali ali poslali nadškofu: z njimi se bodo lahko poimensko zahvalili za duhovnike, katerih poslanstvo je v zadnjih mesecih posebno težko.

Na tiskovni konferenci, ki jo je

Posebna novost goriške Cerkev je obisk, ki ga bo devet mladih Goričanov opravilo avgusta v misi-jonih na Slonokoščenih obali. Pa še to, kar je nadškof poudaril s posebnim

navdušenjem: stekle so priprave na poseben posvet škofij treh Benečij, ki bo z nazivom "Oglej 2" potekal aprila 2012. Povabljeni bodo pastirji s področja nekdanjega patriarhata, torej treh Benečij, Slovenije, Avstrije, na za-hodu pa vse do Trenta in Coma. "Na njem bomo iskali odgovore na potrebe nove evangelizacije in spremembe od prvega takega srečanja, ki je potekalo l. 1990", je povedal msgr. De Antoni. / DD

navdušenjem: stekle so priprave na poseben posvet škofij treh Benečij, ki bo z nazivom "Oglej 2" potekal aprila 2012. Povabljeni bodo pastirji s področja nekdanjega patriarhata, torej treh Benečij, Slovenije, Avstrije, na za-hodu pa vse do Trenta in Coma. "Na njem bomo iskali odgovore na potrebe nove evangelizacije in spremembe od prvega takega srečanja, ki je potekalo l. 1990", je povedal msgr. De Antoni. / DD

SCGV Emil Komel / Snovanja 2010

Predstavljal se je mladi pianist Bruno Mereu

Čikel koncertov goriških Snovanj vsako leto občinstvu ponudi tudi klavirski recital. Na letošnjem se

je predstavil petindvajsetletni Bruno Mereu iz Genove, ki je nastopil v sredo, 9. junija v dvorani Pokrajinskega muzeja v grajskem naselju. Mladi pianist se je po z odliko opravljeni diplomni na Konservatoriju N. Paganini, vpisal na podiplomski študij pri

prof. Sijavušu Gadžijevu na SCGV Emil Komel. Kot je sam povedal, po študiju italijanskega klavirja, odkriva sedaj tudi rusko

program goriškega koncerta oblikoval z deli skladateljev prefinjenega, galantnega izraza, kot sta W. A. Mozart in F. Schubert. Poleg njiju pa je na program vključil še skladbe F. Liszta in C. Debussyja. Mozartova galantna glasba prinaša s seboj prigrščje zahteve od glasbenikov: virtuoznost in obenem naivnost oziroma preprostost, čiste, jasne linije, brez pretiranega patosa. Velja, da je Mozartova glasba veliko bolj zagonetna naloga za odrasle pianiste kot pa za nadarjene otroke. V izvedbi Bruna Mereuja je bilo veliko navduhujočega, v izvedbo je izlil svoj notranji mir, kar smo občutili tudi poslušalci. Melodične linije je odstilal z eleganco in tako je bila znamenita Mozartova Sonata v A-duru zagotovo prepričljiv uvod v veliko bolj dramatično in virtuosno Schubertovo Sonato v a-molu. V skladbi, ki se je ob času nastanka kompozicijsko spogledovala s prihodnostjo,

je mladi pianist našel svoj prostor za čustveno barvanje. S poglobljenim pristopom je suvereno podajal zgoščeno melodično gradivo te skladbe. Po prvem delu s skladbami iz prve dunajske šole, so bile na programu še skladbe Liszta in Debussyja. Med vrhunca večera sodita Lisztovi: Sonetto del Petrarca št. 104 in Vallee d'Obermann. Vsekakor je Bruno Mereu interpret tistega kova, ki se najbolje izrazi v strastnih, temperamentnih skladbah kot so bravurozna Lisztova dela. Tehnično je dovršen pianist in mu pri izvedbi ne predstavlja ovir nikakršna skladba iz zakladnice svetovne literature vrhunskih pianistov. Kot je tudi značilno za učence prof. Sijavuša Gadžijeva. Bruno Mereu pa je tudi intelektualca, ki v glasbi išče modrost življenja, trenutke filozofskih sporočil in potemtakem vlije v glasbo poglobljen izraz. Tako sta tudi Debussyjevi Des pas sur la neige in L'isle joyeuse, kljub svoji muzikalni razpršenosti, zazeneli veliko bolj oprijemljivo kot so pogoste izvedbe Debussyjevih del. Nista bili zračni, ampak sta imeli substanco, polno dogdanih melodičnih fraz. Skratka Bruno Mereu glasbo doživlja in jo razume kot izraz humanizma, ki je rezultat razgledanega intelekta. Njegova pripoved je obogatena še z očarljivostjo čustvenega barvanja glasbenih nians.

Metka Sulič

V Mestni galeriji Nova Gorica Roberto Kusterle, Mutabiles nyphae

Novogoriška Mestna galerija končuje svojo razstavno sezono s predstavitvijo niza najnovejših fotografij italijanskega fotografa srednje generacije Roberta Kusterleta. Kusterle, ki se v Mestni galeriji predstavlja prvič, je eden najbolj znanih fotografov v širšem slovenskem in italijanskem okolju, bodisi zaradi njegovih deloma slovenskih korenin bodisi in predvsem zaradi aktivnega sodelovanja in soustvarjanja s primorskimi umetniki. Na prizorišču likovne umetnosti je prisoten že od sedemdesetih let, ko se je ukvarjal s slikarstvom in instalacijo, zadnjih dvajset let se posveča predvsem fotografiji, po kateri je tudi najbolj prepoznaven. Preteklih izraznih sredstev pa ni popolnoma opustil, saj do svojega dela ne pristopa v smislu neposrednega dokumentiranja posamezne zgodbe, temveč z inscenacijo

prizorov in režirano konstrukcijo vedno novih pripovedi. Kusterle se največ posveča človeški figuri. Z vrsto dodatkov, predmetov in ustvarjanjem posebne atmosfere, svinčene svetlobe črno-belih fotografij, prenese figuro v domišljiski svet, kjer dobi nove, največkrat prikrite pomene. V tem je prepoznavno njegovo sklicevanje na nadrealizem, na svet fantastike, absurda, nelogičnih povezav. Moška in ženska telesa se spreminjajo v nadnaravna bitja, z živalskimi ali rastlinskimi reminiscencami, ki so včasih groteskna, vendar skrivnostno privlačna. Tokratne ženske podobe izvirajo iz morskih globin. Njihova telesa dosega visok stadij metamorfoze, preraščena so z mrgolečimi vodnimi živalicami, ribami, raki, školjkami, hobotnicami. Manjša morska božanstva, ninfe ali Nereide, so zapeljiva in

obenem temačna, nevarna. Rodele so se v neznanih globinah, s sabo, na sebi nosijo spomine lastnega izvora, vendar so daleč od vode, dvignile so se iz valov in ostale na kopnem, vezni člen med dvema svetovoma. Tihe, odmaknjene, varujejo svoje skriv-

nosti, ob njih se rojevata nelagodje, lebdeča dvoumnost. Čutna telesa ustvarjajo dvojnost, iz njih izvira preplet erotike in občutka smrti, razpadanja. Čas mineva tudi na njihovih oblačilih, obrabljene čipke pripovedujejo o modi preteklih dob, blago bi razpadlo, če bi se ga dotaknili. Kusterletove zgodbe nastajajo iz prepleta pradaune mitologije, nezavednega, skritih simbolov, in lastnega domišljiskega sveta. Temačna poetika je obenem pravljica in strašna, prvobitna in sodobna. Iz tega se rojeva nenavadna estetika, ki ustvarja harmonijo med resničnim svetom in temi hibridnimi bitji.

Katarina Brešan

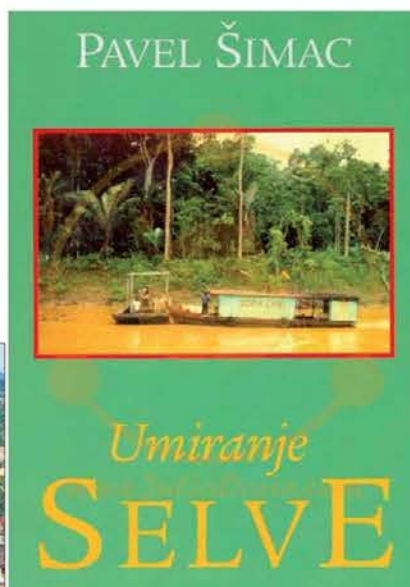
Iz življenja naših primorskih rojakov po svetu Pavel Šimac v bolivijski selvi

Pri listanju knjižnih polic sem se skozi knjigo Umiranje selve (tropskega gozda) pred kratkim srečal z nenavadno usodo našega primorskega rokavca Pavleta Šimca, ki me je tako prevzela, da sem želel nanjo opozoriti tudi širšo javnost. Avtor knjige, brat znanega primorskega kulturnega in javnega delavca ter pisatelja Rudija Šimca, je iz odpora do ideološke zatohlosti režima in iz svoje potrebe po odkrivanju novih obzorij zapustil rodni Bregin, pobegnil v svet in končal v mestu Riberalta v Boliviji, na sotočju dveh velikih pritokov Amazonke. Tam si je ustvaril družino, se preživljal z gozdarstvom v pragozdu (cedrovina, mahagonij), ki pa se je izkazalo kot ena sama velika in nevarna pustolovščina. Sleher-na delovna odprava v pragozd,

tudi po tisoč kilometrov daleč, je bila namreč eno samo življenjsko tveganje, ki je Pavleta Šimca pretresalo v temeljih, in ga je zato, očitno, moral zlitni na papir. Najprej v svojih prvih

dveh knjižnih delih (Na divjih rekah Bolivije in Lov za kometovim repom) in končno v novi knjigi, ki pa je hkrati zadnja, saj je avtor pred kakim letom preminil. S Šimčevimi in drugimi podobnimi deli, pravi pisec spremne besede Jože

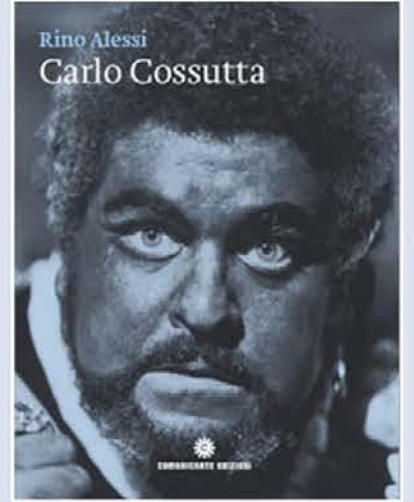

Prešeren, stopa končno v slovensko kulturno in narodno zavest tudi izseljenska literatura, ki je sicer bila skoraj pol stoletja obravnavana podcenjevalno in z ideološkimi predsodki. Ob tehnoloških zahtevnostih in

Kratki

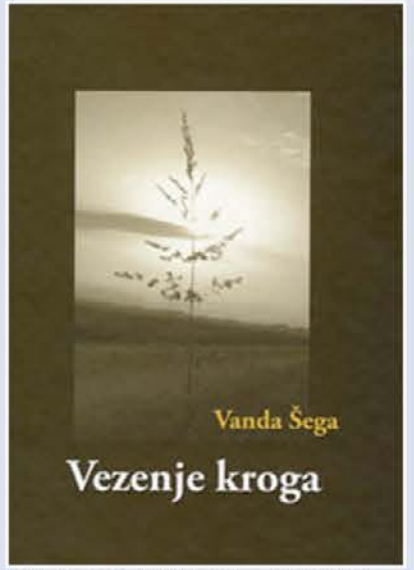
Z monografijo se je Trst spomnil tenorista Carla Cossutta

"Carlo Cossutta. Tenorist, ki je prihajal s Krasa" je naslov nove monografije iz niza, ki ga založba Comunicarte posveča svetovno priznanim opernim umetnikom tržaškega izvora in katerega urednik je glasbeni kritik Rino Alessi. Po biografiji o baritonistu Pieru Cappuccilliju je zdaj na vrsti zgodba o karieri priljubljenega tenorista, doma iz Sv. Križa, ki je po debiju v Buenos Airesu zaslovel na odrih dunajske državne opere, berlinske Nemške opere, londonskega Covent Gardna, pa še newyorškega Metropolitan, veronske Arene, milanske Scale in veliko drugih opernih hiš. Ob izidu knjige so o njegovi profesionalnosti, izjemnem talentu, tankočutnosti, ne nazadnje o vrlihah prisrčnega človeka spregovorili avtor in osebnosti glasbene scene, ki so delovale in prijateljevale z njim, kot so nekdanji superintendant gledališča Verdi Giampaolo De Ferra, dirigent Nello Santi in "vokalni trener" Adi Danev. Publikacija vsebuje poleg kratkega življenjepisa analizo petih opernih likov, ki so na poseben način zaznamovali Cossuttovo umetniško ustvarjanje (Otello v prvi vrsti), vrsto pričevanj kolegov in oseb, ki so mu bile posebno blizu, diskografijo in kronologijo, ki jo je poskrbela žena tenorista Nidia Cotič, pa še cd ploščo z izborom osmih posnetkov. Knjiga je opremljena tudi z angleškim prevodom, saj bo na voljo ljubiteljem in poznavalcem operne glasbe tudi izven italijanskih meja. Ob desetletnici smrti se mesto Trst tako poklonilo spominu na umetnika, čigar dosežki so neizbrisno živi tudi v zavesti domačinov, kot je potrdila številna prisotnost na predstavitvi knjige v Mali dvorani gledališča Verdi. / PAL

Revija Mentor razpisuje natečaj za knjigo, izdano v samozaložbi

Revija Mentor, ki deluje v Javnem skladu RS za kulturne dejavnosti, razpisuje natečaj za najboljšo leposlovno knjigo, izdano leta 2009 v samozaložbi. Izbranimu avtorju bodo nagrado podelili na sklepem delu festivala mlade literature Urška, ki bo 22. oktobra v Slovenj Gradcu. Razpis je odprt do 20. septembra. Natečaj je namenjen vsem avtorjem, ki so lani izdali pesniško zbirko, prozno ali dramsko besedilo, napisano v slovenščini, ter so stroške zanjo krili sami ali s pomočjo sponzorjev. Zainteresirani naj svojo knjigo pošljejo na naslov JSKD, revija Mentor, Štefanova 5, 1000 Ljubljana. Rezultate, ki bodo znani do 5. oktobra, bodo objavili na spletni strani sklada. Knjige bo izbirala žirija, v kateri bosta pisatelj in dramatik Goran Gluvić ter urednica Mentorja Dragica Breskvar. Avtorju najboljšega dela bodo izročili grafiko akademskega slikarja Karla Pečka.

Najboljša samozaložniška knjiga z letnico 2008

tevanjih, povezanih z deli v pragozdu in splavarjenem tudi po tisoč in več hlosov naenkrat po deročih rekah, se je namreč avtor knjige na svojih poteh srečeval tudi z vsakodnevnimi tegobami indijanskih plemen ob pragozdih rečnih obalah (bolezni, poškodbe, pogini domačih živali ipd.), s katerimi so se domačini, na stotine kilometrov oddaljeni od prve zdravstvene ali veterinarske ustanove, otepali, kot so pač zmogli. Zaradi nuje je moral tako Šimac, ki ni nikoli nikomur odklonil pomoči, svojo srednjo medicinsko izobrazbo in bogate praktične izkušnje neprestano nadgrajevati z dodatnim študijem in nado- meščati zdravnika, veterinarja in še koga drugega. Domačini, potrebni pomoči, so namreč nestrpnost čakali, kdaj bo priplul mimo s svojo delovno odpravo na

rečni ladji ali pa na svojih neskončnih splavih, in tako je don Pablo postal med domačini in širše po Boliviji pojem humanista. Na teh poteh je imel Šimac tudi veliko opravka s samim seboj, to je s svojimi bolečimi spoznanji, kako prodor (ne) civilizacije prinaša s seboj v pragozd, ob skromnem kruhu za tamkajšnje prebivalstvo, tudi vse spremljajoče zlo, to je pohlep, kriminal, droge, sesuvanje lokalnih skupnosti in, seveda, uničevanje pragozda, teh pljuč človeškega planeta. Vse to je neprestano vrelo v njem in se občasno pomešalo s še živimi spomini na otroštvo, mladost, vojno in partizanščino, ter oddaljene starše, tri brate in dve sestri v stari domovini. Zato ni čudno, da je vulkan tega dogajanja počasi privrel na dan in tudi na papir. Knjiga bralca tako priklene, da obstrmi nad tem primorskim korenjakom, in je ne da iz rok, dokler je ne prebere.

Milan Gregorič

Kratki

V Narodni galeriji delček zbirke portretov galerije Uffizi

Galerija Uffizi v Firencah velja za eno najpomembnejših galerij na svetu. Majhen delček njene zbirke avtoportretov, ki šteje več kot 1600 del, bo v naslednjih mesecih mogoče občudovati v ljubljanski Narodni galeriji. Razstavo Razum in sentiment: Pogledi na 19. stoletje v Toskani so odprli v začetku junija.

Predstavljenih je 33 avtoportretov umetnikov, ki so na različne načine povezani s Toskano in Firencami, ob tem pa še njihovih 23 risb oziroma grafik, kot poroča STA, da je na novinarski konferenci povedala direktorica ljubljanske Narodne galerije Barbara Jaki. Kot je pojasnila, umetniki zastopajo različne slogovne usmeritve 19. stoletja, ki je bilo zelo heterogeno. Zato so tudi na razstavi slike razdeljene v štiri sekcije: neoklasicizem, purizem in romantika, realizem ter naturalizem in simbolizem.

Pretežno gre za dela italijanskih slikarjev, zastopani pa so tudi drugi evropski umetniki - francoski, nemški in švicarski, ki so se dalj časa zadrževali v Toskani ali pa so po tej italijanski pokrajini potovali. Med umetniki, ki so predstavljeni v Narodni galeriji, je Jakijeva podčrtala italijanskega kiparja Antonia

Domenico Morelli
Ženski v razgovoru

Canovo, ki je tokrat zastopan s sliko, francoskega slikarja Camillea Jean-Baptiste'a Corota, švicarskega slikarja Arnolda Böcklina in italijanskega slikarja Giovannija Fattorija,

Egisto Sarni
Avtoportret,
1899-1901

najpomembnejšega predstavnika slikarjev, ki so v italijansko slikarstvo vpeljali realizem.

Razstava pomeni razširitev našega poznavanja 19. stoletja in se tako lepo vključuje v program galerije, ki je v zadnjih letih usmerjen v predstavitev do sedaj slabo poznane oziroma morda celo zanemarjene 19. stoletja, je še dejala Jakijeva. Poudarila je, da je tokratna razstava prva, ki jo je galerija Uffizi posredovala v Slovenijo.

Razstava je bila po besedah direktorja galerije Uffizi Antonia Natalia leta 2007 postavljena v Firencah, Ljubljana pa je prvo mesto, kjer gostuje izven Italije. Razstava je zanimiva za tuje tudi zato, ker so bile Firence v 19. stoletju zelo evropsko mesto, je poudaril Natalia.

Pri pripravi razstave je sodeloval tudi Italijanski kulturni inštitut v Sloveniji. Kot je povedala direktorica inštituta in kulturna atašejka Veleposlaništva Republike Italije v Sloveniji Roberta Ferrazza, si je že, ko je razstavo videla v Firencah, zadala nalogo, da jo pripelje v Ljubljano. S svojo idejo je naletela na posluh na obeh straneh, tako v Ljubljani kot v Firencah.

Kustosinja razstave in vodja oddelka za umetnost od 19. stoletja do danes v galeriji Uffizi Giovanna Giusti pa je pojasnila, da si je razstavo zamislil poznavalec predstavljenega obdobja Carlo Sisi, zasnova pa sta jo skupaj. V galeriji Uffizi je del zbirke portretov na ogled v t. i. Vasarijevem hodniku, ki povezuje palačo Vecchio in palačo Pitti, del zbirke pa je spravljen v depojih. V Ljubljani so na ogled razstavljeni dela in tista iz depojev.

Poleg galerije Uffizi sta dela za razstavo, ki bo v Ljubljani na ogled do 22. avgusta, prispevala še Galerija moderne umetnosti v palači Pitti ter Kabinet risb in grafik galerije Uffizi.

Nova številka literarne revije Aeolo

V Pizi je v začetku junija izšla nova številka literarne revije Aeolo. Tudi tokrat je na njenih straneh svoje mesto našel prevod slovenskega avtorja. Lansko leto je namreč Aeolo objavil črtici tržaškega pisatelja Borisa Pahorja in pesmi verzne ustvarjalca Primoža Čučnika. Revija, ki v Toskani izhaja dvakrat letno, pa v prvi letošnji številki predstavlja črtico Alojza Rebule v italijanskem prevodu z naslovom "Lettera a Caterina da Siena" (v izvorniku Pismo Katarini Sienski). Črtica je leta 2000 izšla v Rebulovi zbirki kratke proze z naslovom Arhipel, in sicer pri založbi Slovenska matica. V italijanščino jo je prevedel Primož Sturman, ki je prevod opremil s krajšo avtorjevo biografijo.

Poudariti gre, da je Aeolo mlada literarna revija, ki jo ustvarjajo po večini univerzitetni študentje. V najnovejši številki so poleg prevoda črtice Alojza Rebule objavljeni še uvodnik v podporo protifašistemu intelektualcu Robertu Savianu, pa tudi verzi neapeljskega pesnika Gregoria Scalisija ter razmišljanje Marca Lombardija o politiki, sodstvu in medijih v Italiji.

Revijo Aeolo bodo v prihodnje predstavili tudi v Trstu, v kratkem pa bo na razpolago tudi v tržaških knjigarnah.

David Bandelj se je poslovil od Mešanega pevskega zbora Štandrež Jericijev Stabat Mater: zgoščenka je izreden podvig

Zadnje večje vokalno-instrumentalno delo, ki je nastalo izpod peresa goriškega skladatelja in zborovodje Stanka Jericija (1928-2007), sekvenca Stabat Mater za zbor, soliste in orkester, je bila posneta na CD-ploščo in je končno na razpolago širši javnosti. Podvig je uresničil Mešani pevski zbor Štandrež pod vodstvom Davida Bandlja, ki je želel ob 80. obletnici Jericijevega rojstva ovrednotiti in поблиže spoznati opus priljubljenega goriškega avtorja. Skladbo je izvedel lani spomladi, prejšnji teden pa se je ponosno predstavil v domači cerkvi, kjer je zbor tudi zapel nekaj njenih delov.

Snemanje in predstavitev plošče sta krona projekta, ki se je začel pred dvema letoma s krstno izvedbo Jericijeve sekvence. "Dogodek je izrednega pomena", je v štandreški cerkvi sv. Andreja ap. v petek, 18. junija, povedal predsednik Prosvetnega društva Štandrež Marko Brajnik, saj je to za zbor poseben dosežek. Uspešen rezultat je plod sodelovanja pevcev, solistov, glasbenikov, dirigenta, pa tudi Slovencev, Italijanov in Furlanov skupaj, ki so se sporazumeli v univerzalnem jeziku - glasbi. Ta jezik kot način komunikacije, srečanja in sodelovanja je bil "misel in delo Stanka Jericija". Brajnik se je zahvalil vsem, ki so sodelovali pri uresničitvi

povedal, da se je rodil v Avčah, kjer je, prav tako kot on, doživil mladost v času, ki ni bil prijeten. V družini Jericijevih je bilo osem otrok, življenje je bilo zelo težko, "v časih fašistične Italije nam ni bilo lahko". Živeli so od tega, kar je nudila zemlja; v trgovini so našli nekaj sladkorja in sol. Oče Franc in mati Terezija so bili zelo skrbni in delavni starši, veliko skrb sta posvečala vzgoji otrok. Stanko je po osnovni šoli v Avčah šel študirat v Gorico. Vzoredno je študiral glasbo in kmalu napredoval; diplomiral je iz kompozicije in klavirja, samega dirigiranja ni študiral. Mauri je tudi povedal, da je 16-letni Jericijo imel srečo, saj ga je "dober človek" pravočasno obvestil, da so ga nameravali partizani ponoči odpeljati proč. Pobegnil je v Gorico in si po vsej verjetnosti rešil življenje. Mauri je z njim začel prijateljevati v 70. letih. Včasih sta se srečevala in se seveda pogovarjala o glasbi. "Poskrbel sem, priporočil sem ga, da se je včlanil v Društvo slovenskih skladateljev". V lepem spominu ga ima tudi zato, ker je Jericijo za

praznik Marije Snežne, 5. avgusta, prihajal v Avče in maševal. Tam sta se pogovarjala o mladih letih, pa tudi o današnjem času. Glede njegovega kompozicijskega stavka je Mauri povedal, da je bil Jericijo zasidran v dur-mol, v tonalnem sistemu. Od tega se ni oddaljil. Stabat Mater vsebuje 32 kiti; Pergolesi jih je uglasbil 10, Dvorak 12, Jericijo pa 18. Stavki so kratki in primerni za razna obdobja v cerkvenem letu. Zgoščenka je pobuda, zgled

mnogim zborom tu in v Sloveniji. "Prepričan sem, da bodo zbori, ki kaj več zmorejo, tudi posegali po teh skladbah". Zanimivo je tudi to, da se večina skladb končuje v duru, veselo. Mauri je tudi v veseljem ugotovil, da je Jericijo v zadnjih letih vedno bolj prisoten v sporedih zborovskih revij, in to predvsem z ljudskimi priredbami, pa tudi z otroškimi skladbami. Kar se tiče izvedbe skladbe, je Mauri priznal, da je presenečen, saj je "izredno dobra, zgljedna". Dirigent je "izredno tankočutno zadel vsak tonski način pri izvedbi dela". Za vse to se je Štandrežem zahvalil in izrazil željo, da bi delo zaživelo tudi v Jericijevih rojstnih Avčah.

Marko Brajnik je nato simbolično izročil zgoščenko skladateljevemu sorodniku Ivanu Jericiju, zbor Štandrež pa je - zadnjič pod taktirko Davida Bandlja - zapel še dve pesmi: res lepo Tisoč belih cvetov Emila Hochreiterja in pa naravnost čudovito Bogodavitsye Dyevo estonskega sodobnega skladatelja Arva Pärta. Medtem ko je pod Kraljevim oboki zabučalo posebno topel in dolg aplavz, je pevska poklonila dirigentu šop rož in krepak objem. V zahvalo za vse, kar je naredil za zbor in njegove člane. / DD

dobnega skladatelja Arva Pärta. Medtem ko je pod Kraljevim oboki zabučalo posebno topel in dolg aplavz, je pevska poklonila dirigentu šop rož in krepak objem. V zahvalo za vse, kar je naredil za zbor in njegove člane. / DD

dobnega skladatelja Arva Pärta. Medtem ko je pod Kraljevim oboki zabučalo posebno topel in dolg aplavz, je pevska poklonila dirigentu šop rož in krepak objem. V zahvalo za vse, kar je naredil za zbor in njegove člane. / DD

dobnega skladatelja Arva Pärta. Medtem ko je pod Kraljevim oboki zabučalo posebno topel in dolg aplavz, je pevska poklonila dirigentu šop rož in krepak objem. V zahvalo za vse, kar je naredil za zbor in njegove člane. / DD

dobnega skladatelja Arva Pärta. Medtem ko je pod Kraljevim oboki zabučalo posebno topel in dolg aplavz, je pevska poklonila dirigentu šop rož in krepak objem. V zahvalo za vse, kar je naredil za zbor in njegove člane. / DD

Stefan Mauri

Štiri nove knjige pri Slovenski matici v Ljubljani Tudi korespondenca Borisa Pahorja s kranjsko profesorico

Pri Slovenski matici so pred kratkim, kot poroča Slovenska tiskovna agencija, izdali in predstavili štiri knjige: korespondenco med tržaškim pisateljem Borisom Pahorjem in kranjsko profesorico Marijo Žagar z naslovom Sončna ura, knjigo Intervju Mete Kušar, monografijo Marije Stanonik z naslovom Zgodovina slovenske slovstvene folklorne ter delo Ljuba Sirca z naslovom Brezpotja socializma.

Pisemska korespondenca Borisa Pahorja in Marije Žagar iz obdobja med leti 1961 in 1996 nosi naslov Sončna ura iz dveh razlogov, je na predstavitvi knjig dejala urednica dela Urška Perenič. Iz samih pisem je mogoče prepoznati prijateljstvo, iz katerega sijeta toplota in svetloba, hkrati pa je želela urednica opozoriti tudi na Pahorjevo korespondenco z Edvardom Kocbekom, ki je zbrana v knjigi Peščena ura, izdani leta 1984, prav tako pri Slovenski matici.

Urednica je kot zanimivost omenila, kar je pozneje potrdil tudi Pahor sam, da je Žagarjeva komentirala in prispevala pripombe za večino del tržaškega pisatelja. Poleg tega je Pahor mnogo citatov iz njenih pisem vpletel v svoja dela. Največkrat

jih je "skril" pod ime Vlasta. Žagarjeva je po Pahorjevih besedah sodila med sicer javno neizpostavljene, vendar kljub temu kulturno zelo razgledane osebnosti. Njuna korespondenca se dotika tudi izjav mar-

V knjigi se tako znajdejo pesnica Miriam Drev, literarni zgodovinarji Joža Mahnič, Jože Faganel in Katarina Šalamun Biedrzycka, psihoanalitik Pavel Fonda, nevropsihiater Jožef Magdič, igralec Vladimir Jurc,

sikaterega nosilca iz slovenskega političnega, družbenega in kulturnega področja, je povedal pisatelj.

Knjiga Intervju zajema 24 intervjujev z znanimi osebnostmi z zelo različnih področij. Kušarjeva je povedala, da je njena prva knjiga, ki ni pesniška zbirka. Vsem sogovornikom je skupno trmasto vztrajanje na svojem področju, ne glede na javno priznanje.

filozof Dean Komel, pisatelj Mimi Malenšek, Breda Smolnikar, Marjan Tomšič in Saša Vuga, umetnostni zgodovinarji Irene Mislej, Damjan Prelovšek in Nace Šumi, arhitekta Marko Mušič in Janez Suhadolc, etnolog Damjan J. Ovshec, sopranistka Ana Pusar Jerič, publicist Brane Senegačnik, ekonomist Ljubo Sirc, pesnik Tomaž Šalamun in slikar Marjan Tršar ter italijanski

psihoanalitik in pisatelj Luigi Zoja.

Stanonikova je želela s svojo monografijo modernizirati stroko slovstvene folklorne, ki po njenem prepričanju ni dovolj cenjena. V knjigi preučuje obdobja od srednjega veka, ki je bil zelo bogat na področju slovstvene folklorne, prek protestantizma, obdobja katoliške prenovne in baroka, razsvetljenstva in romantike, vse do obdobja po drugi svetovni vojni. Monografijo končuje z obdobjem socialnega oz. socialističnega realizma, saj je v tem času slovstvena folklorne v Ivanu Grafenauerju in Milku Matičetovem dobila prva profesionalna raziskovalca.

Monografija brezpotja Socializma je prevod Sirčevih del, ki so izšla v angleškem jeziku, v slovenščino pa jih je prevedel Žandi Dežman. Knjigo je predstavil urednik in avtor spremne besede Bernard Brščič. Kot je dejal, Sirc, ki letos praznuje 90. rojstni dan, sodi med zamolčane slovenske ekonomiste. Njegovo delo je bilo v Sloveniji povsem prezrto, v svetu pa velja za enega najbolj jekih kritikov komunizma. V svojih teorijah in empiričnih prispevkih dokazuje, da je bil socialistični sistem, kot ga je poznal jugoslovanski prostor, že vnaprej obsojen na propad. Knjiga je po Brščičevih besedah namenjena vsem zagovornikom avtentične liberalne misli in vsem svobodomiselnim, ki bodo videli, da je bil "Sirc ptič, ki je przgodaj zapel".

Kulturni dom v Bovcu / Predstavitve monografije Slovenščina med jeziki Kanalske doline

V Bovškem kulturnem domu so predstavili monografijo Slovenščina med jeziki Kanalske doline avtorice dr. Nataše Gliha Komac, docentke za slovenski jezik na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani. Gre za priredbo disertacije z naslovom *Razvijanje sporazumelne zmožnosti v slovenskem jeziku v jezikovno mešanem okolju Kanalske doline* (2008), ki je bila leta 2009, na VII. Nagradnem natečaju Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu pri Vladi RS, nagrajena s prvo nagrado.

V organizaciji Zgodovinske sekcije KD Golobar, Slori, SKS Planika in Glasbena matica je bila konec maja v bovškem kulturnem domu predstavitev monografije Slovenščina med jeziki Ka-

stovanja slovenskih ustanov Kanalske doline. Na zelo nazoren in domačinom simpatičen način je avtorica predstavila rezultate in svoje ugotovitve na podlagi raziskanega gradiva.

Poudarek je na analizi sporazumelne zmožnosti v slovenskem jeziku v jezikovno mešanem okolju Kanalske doline. Pri tem avtorica razkriva, kateri ključni dejavniki vplivajo na razvijanje sporazumelne zmožnosti v formalnem šolskem okolju. Sem je vključila značilnosti ožjega družinskega kot tudi zunanjega, širšega okolja. Posebej je, glede učenja in rabe slovensčine, poudarila motivacijo slovenskih staršev, v primerjavi z drugimi tukajšnjimi jezikovnimi skupinami. Prav na tej osnovi potreb

skega narečja v dolini z več jeziki. Žal, je stanje zelo zaskrbljujoče, saj sta nadaljnji obstoj in razvoj slovensčine močno odvisna od vloge, ki ji bo dodeljena v izobraževanju, pa tudi, kako bodo njen položaj utrjevala sred-

stva množičnega obveščanja. Glede na usodno zapostavljanje v preteklosti se navezuje na nove priložnosti javne rabe slovensčine. Študijo zaključuje z navajanjem možnih praktičnih pobud, predlogov in smernic, na podlagi nove ustvarjalne jezikovne politike, ki pa je v širšem slovenskem prostoru, v prid širjenju slovensčine kot enega od avtohtonih dolinskih jezikov, žal, nismo uveljavili.

Da je bil ta večer tudi prijeten, so zaslužni tudi prisotni dijaki iz Kanalske doline, ki med šolskim letom pri Planiki obiskujejo tečaje slovenskega jezika z lastnimi teksti. Pripravili so jih za letošnji dan slovenske kulture pod naslovom Jezik. Dlni poslušalcev so s klavirskimi izvedbami ogreli še

gojenci Glasbene matice - glasbene šole Tomaž Holmar v Kanalski dolini, ki deluje v Slovenskem kulturnem središču (SKS) Planika v Kanalski dolini, Elisa Kandutsch, Giulia Lister in Elisabetta Trossolo, skupaj s Francesco Trossolo pa so predstavile krajši recital Jezik, ki so ga pod mentorstvom učiteljice Nataše Kežnar pripravile v izbirnih tečajih slovenskega jezika pri SKS Planika. Gostili so tudi vodilnega slovenskega družbenega in kulturnega delavca v Kanalski dolini, predsednika SKS Planika Rudija Bartalotha.

MM

nalske doline. Knjiga, ki je izšla v založništvu skupaj s Slori, Univerzo v Ljubljani - FDV in SKS Planika, je hkrati prikaz dela in udelež

medsebojnega sporazumevanja domačega prebivalstva je poizkušala ugotoviti, kje je mesto slovensčine oz. domačega sloven-

skoga narečja v dolini z več jeziki. Žal, je stanje zelo zaskrbljujoče, saj sta nadaljnji obstoj in razvoj slovensčine močno odvisna od vloge, ki ji bo dodeljena v izobraževanju, pa tudi, kako bodo njen položaj utrjevala sred-

Na koncertih v Bovcu in na Jesenicah

Harmonikar Manuel Fighel

Manuel Fighel je v preteklih dneh igral v Kulturnem domu v Bovcu in na Glasbeni šoli na Jesenicah. Glasbeni srečanja sta bili v bistvu priprava na diplomu, ki jo bo konec tega meseca zagovarjal na konservatoriju v Castel Franco Veneto. Harmonikarski koncert ob klavirski spremljavi prof. Marka Sancina je zaobjemal skladbe sve-

točno znanih skladateljev in je bil zelo cenjen med publiko. Manuel Fighel je harmonikar in pianist, ki se ukvarja z različnimi vrstami glasbe. Dokončuje klasični študij harmonike na Glasbeni matici, leta 2008 je dokončal univerzitetni študij iz muzikologije na Univerzi

nalski dolini ter na podružnicah Glasbene matice v Gorici in Špetru. Diplomski koncerta sta organizirali Občina Bovec in Glasbena šola Jesenice ob sodelovanju Glasbene matice šole Tomaža Holmarja v Kanalski dolini in SKS Planika.

R. B.

Spomenik domačinom, ki so jih pobile okupacijske italijanske čete Italija je že takoj pokazala, kako bo ravnala z domačini

Društvo Tiger Primorske, Fundacija poti miru v Posočju in Tolminski muzej so civilnim slovenskim žrtvam iz krajev ob Soči, v času prve svetovne vojne oz. nasilja italijanske okupacijske vojaške oblasti, v Idriški postavili spomenik. Otvoritevna svečanost ob postavitvi spomenika je bila 4. junija. Kot so povedali govorniki, je prišlo do vojnega spopada po podpisu Londonskega pakta med Italijo in Antanto; Italija je 23. maja 1915 napovedala vojno Avstro-Ogrski. To pa je pomenilo tudi sovražni odnos do domačega prebivalstva, ki je čutilo za svojo avstrijsko državo, italijansko pa kot okupacijsko. Tako bi bila tudi vsaka reakcija na okupacijsko obnašanje povsem razumljiva in logična. V naših krajih se je fronta odprla od Rombona do Jadranskega morja. V bistvu na ozemlju, kjer je živel velika večina slovenskega prebivalstva, če izzamemo narodnostno mešana mesta Trst, Gorico in Trbiž. Avstro-ogrska vojska se navalu v hrbet ni vdala, ampak se je utrdila na višje ležečih položajih

posoških gora in tako vse do konca planotastega Krasa. Civilno prebivalstvo je moralo v veliki večini v begunstvo. Domačije so ostale prazne in prav kmalu izropane, mnoge tudi popolnoma porušene. Škoda na kulturni dediščini, pri šolstvu, vzgoji, kulturi... je bila nepopisna. To, kar je sledilo z italijansko okupacijo, pa še toliko hujše. Italijanska vojska je do doma ostalih domačinov nastopala strogo okupacijsko in vsako kršenje ali sum kršenja je kaznovala z najvišjo kaznijo - ustrelitvijo. Zaradi suma, da domačini

vohunijo in sporočajo strateške položaje nasprotniku, je ukrepala pred točno 95 leti, 4. junija, leta 1915, ko je sovražno prignala skupaj čez 60 domačinov iz vasi Krn, Ladra, Smast, Vrsno, Libušnje in Kamno. Na robu vasi Idriško, na Piričci, ob nekdanji cesti iz Idriškega proti Tolminu, so jih streljali po načelu decimiranja - vsakega desetega. Dva sta bila iz Kamnega, kar štirje pa iz Smast. To so bili prvi zastraševalni okupacijski zločini italijanske vojske nad civilnim prebivalstvom v času prve svetovne vojne na sloven-

je v danih razmerah ravnal patriotično. So bili torej vsi zločini na vseh straneh, od takrat naprej, v tem prostoru storjeni po zgledu tovrstnega "patriotizma" in tako upravičeni tudi še za naprej? Dr. Vasja Klavora, predsednik Državnega zbora, raziskovalec in pisatelj, je v slavnostnem govoru pomirjevalno dejal, da ni nikoli prepozno se oddolžiti žrtvam. Spomin je etično dejanje, omogoča pa še razmislek, da se iz zgodovine mlajše generacije kaj naučijo, in sicer tudi ob spomeniku, postavljenem ob farni cerkvi, kjer je že tudi spomenik na žrtve druge svetovne vojne, ki priča,

Levo Marjan Bev, desno poslanec v DZ Vasja Klavora in otroci iz Idriškega

Travniki in njegova okolica (22) GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

Z zgodovino semeniške knjižnice je tesno povezan duhovnik, jezikoslovec, pastir in zgodovinar Štefan Kociančič (1818-1883). V goriškem semenišču je poučeval od leta 1846 do svoje smrti. Malo pred smrtjo je postal njegov ravnatelj. Ta znameniti mož, učenjak, doma iz Vipave, je meseca novembra 1851 prostovoljno prevzel vodstvo semeniške knjižnice, katero je z veliko ljubeznijo in vnemo urejal in vodil do smrti. Poleg številnih obveznosti, ki jih je imel kot profesor in rektor, je ves prosti čas posvetil urejanju knjižnice. Sestavljal je sezname knjig in rokopisov, prošil za podporo razne ustanove, da je tako pridobil knjižnici nove knjige in v ta namen tudi sam daroval ves denar, ki ga je prejel za izdajo svojih del. Semeniški knjižnici je zapustil tudi preko tisoč svojih knjig. S svojimi in s prispevki bogoslovcev je knjižnici oskrbel stalno naročnino na dela, ki so izhajala pri Celovski Mohorjevi družbi, pri Ilirski Matici v Zagrebu in pri Slovenski matici v Ljubljani (Ettore Fabbro: *Un ecclesiastico al servizio della cultura tra Sloveni e Friulani, Istituto za družbeno in versko zgodovino - Gorica 1984*), gotovo tudi zato, da bi v bogoslovcih krepil narodno zavest. Kociančič je bil tudi prvi, ki je napisal zgodovino semeniške knjižnice. Delo nosi naslov: "Biblioteca Seminarii Centralis Goritensis".

Kot zanimivost naj omenim spominsko svečanost, ki je v tem semenišču potekala 21. junija 1871 ob 25. obletnici kronanja sv. očeta Pija IX. Z vabila je razvidno, da je bila zjutraj ob 10. uri slovesna sv. maša, popoldne ob 16. uri pa slovesna večernica. Akademija je bila ob 18. uri v semeniškem refektoriju. Poleg latinskega in italijanskega govora so bili na sporedu še slovenski in hrvaški govor ter glasbene in pevske točke,

med temi Pobratimija Antona Hribarja (*Nadškofijski arhiv - Gorica*).

V stavbi nekdanjega velikega semenišča imajo danes sedež šole in razne organizacije, med temi Škofijsko misijonsko središče, ustanovljeno 16. oktobra 1972, nadalje Inštitut za versko in družbeno zgodovino, ustanovljen leta 1982, in škofijski tednik Voce Isontina, ki ima tu sedež od leta 1982.

V bližini Travnika je v nekdanji Šolski ulici, danes ulici Mameli, nekdanje Werdenbersko semenišče. Tu so jezuiti imeli svojo gimnazijo, pozneje pa je tu dobila prostor nemška državna gimnazija. Danes sta v stavbi državna in mestna knjižnica Biblioteca Statale Isontina, z oddelkom za mladinsko literaturo. Po podatkih, izdanih 31. maja 2008, je v knjižnici 320.238 knjig in manjših del. Med njimi je 41 inkunabul, 934 del iz 16. stol., 3.272 časopisov, od katerih jih 1074 izhaja danes, 862 rokopisov, med katerimi je 290 pergamen, ki gredo od leta 1316 do 1701. V knjižnici nadalje najdemo 1181 mikrofilmov in microfiches ter 607 del, posnetih na CD.

V državnih knjižnicah je od julija 2007 na razpolago čez 7000 knjig za slabovidne, posnetih na CD. V mestni knjižnici, katere lastnica je goriška občina, je zbrana mnogo dragocene in tudi zelo redkega gradiva, ki se naša na domačo zgodovino. V knjižnici najdemo tudi dela, ki zaobjemajo tako Gorico in Goriško kot tudi celotno deželo, nadalje Slovenijo, Istro in Dalmacijo (*Podatki mestne knjižnice v Gorici*).

/ dalje

Werdenbersko semenišče - notranjost

S 1. strani

Da bi se vedno...

Tri predsednice: Mirjam Bratina, Ani Saksida in Mojca Terčič

Zato je tudi obletnica lahko trenutek za razmislek, "kaj je namen in cilj društva, katere aktivnosti ohraniti, katere opustiti". Potrebe so namreč vedno večje, saj vedno več ljudi potrebuje pomoči zaradi materialne stiske, psihičnih težav, stresa, depresije in osamljenosti. "Mladi so največkrat prepuščeni sami sebi, starši se sami soočajo z vzgojnimi težavami, ostareli so osamljeni". Zato moramo "zgraditi medosebne odnose, ki bodo temeljili na spoštovanju drugega, na solidarnosti in pomoči ljudem v stiski". Prav na teh področjih bi Sončnica lahko našla nove izzive za svoje delovanje, namreč kot posrednik med različnimi vzgojnimi institucijami. "Veliko je neizkoriščenih možnosti za delovanje, mogoče bodo pa naši mladi zavihali rokave in videli novo priložnost za delo prav na socialnem področju". Navzoči na slavu so nato ob predvajanju diapozitivov, ki so pripovedovali o dnevih družine, izletih, igrah, poletnih središčih, pustovanjih, silvestrovstvih, martinovanjih in drugih srečanjih podoživeli marsikatero prijetno urico. Še najlepše je bilo videti, kako so nek-

dani otroci v teh letih zrasi v zrele mladenke in mladeniče ter prejšnjo soboto sedeli v dvorani, okrašeni s sončnicami, na prazniku društva, ki jih je - hote ali nehote - za vedno zaznamovalo. Tudi zato so vsi prisotni, iz dna srca hvaležni za opravljeno delo, z burnim ploskanjem nagradili tri predsednice, Mirjam Bratina, Mojca Terčič in Ani Saksida, ki jim je Katerina Ferletič podarila šop cvetja. Lepo je bilo tudi videti na panojih razobešene članke iz našega časopisja, poročila, odmeve, izjave in sledove delovanja, ki bo ostalo.

Avtorica križevega pota v Doberdobu Umrla je slikarka Aleksa Ivanc Olivieri

V petek, 11. junija, je na Korziki, kjer je živila zadnja leta, v 94. letu starosti umrla slovenska slikarka Aleksa Ivanc Olivieri. Rojena avgusta 1916 v Ljubljani, je l. 1950 sklenila študij slikarstva na Akademiji za likovno umetnost. Kmalu se je odselila v Italijo, nato v Francijo, več časa je bivala v Afriki. V Italiji, Franciji in tudi v ZDA je imela več odmevnih likovnih razstav, na Slovenskem pa je skoraj nepoznana. Sodi med

najbolj zanimive slovenske iskalke drugačnega, nekonvencionalnega likovnega izraza v 50. in 60. letih 20. stoletja, pa tudi v vrsto zrelih umetnic, ki so se spontano odzvale na izzive historično naglasnega postmodernizma. "Poetesa mediteranske klenosti in trpke monumentalnosti" (Ivan Sedej) je med drugim živela v Rimu, Parizu in Maroku. Pokopali so jo 14. junija v vasi Occiglionne na Korziki. Svojo sled je pustila tudi v za-

meju, saj je leta 1999 naslikala 14 postaj križevega pota za doberdobsko župnijsko cerkev sv. Martina, kjer so jih postavili na stene leta 2002. Gre za vrhunsko slikarstvo, ki se naslanja na prvine ekspresionističnega in sodobnega slikarstva, ki se ostaja zvesto figuralki, barvna paleta pa je zelo blizu barvnim odtenkom narave s Korzike in Krasa. Februarja 2004 so v Doberdobu predstavili dvojezično knjigo *Ecce homo Daneta Zajca* z barvnimi reprodukcijami njegovega križevega pota. Za prevod Zajcovega dela v italijanski jezik je poskrbela Jolka Milčič, knjigo je založila domača župnija, zamisel zanjo pa sta dala prevajalka in župnik Ambrož Kodelja.

Italijanska predstavitev dnevnikov msgr. Klinca Dnevniški zapisi, "izreden zgodovinski dokument"

Po predstavitvah v Gorici, Trstu, Ljubljani, Novi Gorici, Vipavi in Velikih Zabljah je mohorjevka *Dnevniški zapisi 1943-1945 msgr. Rudolfa Klinca* v četrtek, 17. junija, doživela še predstavitev za italijansko javnost. Na pobudo Inštituta za družbeno in versko zgodovino se je dogodki, organiziranega v sodelovanju z Državno knjižnico in Inštitutom za srednjeevropska kulturna srečanja, v lepi dvoranici Iliše Ascoli v istoimenski goriški ulici udeležil tudi nadškof msgr. Dino De Antoni.

V pogovoru s Petrom Černicom, ki je knjigo uredil skupaj z Renatom Podbersičem, so prišle na dan glavne teme iz znanih dnevnikov goriškega duhovnika (1912-1977), ki mu je bil še mlademu poverjena pastirska služba v župniji Velike Zablje. Černic je povedal, da je msgr. Klinec med vojno pisal dnevnik, da bi razumel in dokumentiral to, kar se je dogajalo, saj se je dobro zavedal, da bo tisto politično zapleteno obdobje gotovo vplivalo na usodo naših krajev. Ferrarijeva in Černic sta s primernimi pripombami spregovorila še o avtorjevih

Liliana Ferrari in Peter Černic

Do uspeha na vsak način! Bitka ("ta pravih") talentov

O zmagovalcih in poraženih nimam kaj povedati, saj o televizijskih herojih nimam pojma. Med debatami in pogovori o tem in onem sem pa slišal o enem kultnem TV pojavu, ki se v zadnjih časih iz ameriškega rastlinjaka šova in spektakla uspešno seli na evropska tla, ki so, tako se vsaj zdi, rodovitna za neumnost. In to predvsem take, ki prinašajo zaslugek.

Televizijski zgodbi svežega uspeha je naslov "Bitka talentov". Organizatorji bitk talentov "izkopljejo" iz anonimnosti in povprečnosti na tisoče posameznikov, med katerimi je veliko mladih, ki naj bi bili nadpovprečno nadarjeni za karkoli. Naj gre za hitrostno umivanje prstov na nogi ali visokofrekvenčne vokalne zmogljivosti, vse, kar je na videz nedosegljivo, velja za televizijsko medaljo. Bitke talentov s svojimi "talenti" dosegajo tako viške vidljivosti, vprašanje pa je: zakaj? Je razlog v njihovem uspehu dejstvo, da gledalec išče edinstvenih video-izkušenj, da želi videti posebne, nedosegljive reči in ostati, kakor pravimo, odprti ust? Razlog je po mojem drug, kajti odprta usta rutinsko opravljajo svoje delo z grizljanjem večerne doze "pop corna", ki je v "mixu" s tele-drogo tako uspešno uspavalo razuma. Bitka talentov dosega viške gledanosti zato, ker talenti na ekranu opravljajo delo namesto nas. Z njimi se identificiramo, uživamo se v njihove zgodbe in sočustvujemo z njimi - pa je večer mimo in mi smo se vedno na kavču. Podobno se dogaja npr. s še enim ameriškim izumom televizijskih genijev: umetnim smehom; saj poznate tista posneta in ob dozdevo smešnih trenutkih predvajanja krohotanja. Ljudje mislijo, da nas ta mehanizem spodbuja k režanju in usmerja skozi (baje

zabavne trenutke oddaje. A resnica je druga: umetni smeh še, kakor talent v televizijski bitki, smeji namesto nas. Talent pa "je talent" namesto nas. Tako nam ne preostane drugega kot popolna pasivnost, ki ji nekateri pravijo "sprostitve po napornem delovnem dnevu". Bitke talentov, tako jim baje pravijo, me zelo spominjajo na starorske čase: upravljajo jih novodobni Neroni, ki mečejo v virtualno arena dogajanja te uboge revčke, zelo mlade otroke in odrasle brez dostojanstva, kajti to je obratna medalja pasivnosti milijonske TV publike. Uboge

deklice s prekrasnimi glasovi, ki morajo prizgoditi obvladovati situaciji na odru pred milijoni televizijskih gledalcev in "biti talent" namesto svojih staršev. Pri tako zgodnjih letih otroci enostavno še niso pripravljeni na take preizkušnje, taka pričakovanja, pritisk, na tako zrelost. Pustimo otrokom, naj bodo otroci! Tega obsedeni starši 21. stoletja ne razumejo, bitka talentov pa postane razstava z uspešnostjo in tekmovalnostjo opranih lutk, preoblečenih v perfektno nasmešek in krilca. Starši s tem ne spodbujajo otrokovih talentov, temveč lahko preko njih zmagujejo, govorijo in gobcajo, kako so oni (!) pridni, dobri, najboljši.

ostanejo v zreli dobi le redki vztrajneži, kritike in "izdajalstva". Vprašanje je torej, koliko je v Sloveniji skrbi za talente, koliko pa vzhicenega starševskega prisiljevanja na račun "razstave najboljših sinov". Veliko strokovnjakov mi je potrdilo sum, da so otroci preganjani do skrajnosti (v športu kakor tudi v šoli), ko pa nastopi trenutek, da resno začnejo, dvignejo belo zastavo poraza s praznim rezervarjem energije in motivacij. Mogoče je torej res, da bi morali bolj spremljati talente otrok kot pa želje po nadomestilu lastne manjvrednosti fanatičnih staršev.

Nikoli ne bom pozabil dogodka pod stenami proseške Napoleonske ceste, kjer je mamica srednjih let kričala v višine pečin: "Špela, še malo zdrži, pa bova gor!", v odgovor pa izmučen krik: "Mami, ne morem več"! Kako me to spominja na lažnivi blišč bitke talentov...

Jernej Šček

NOVI
GLASGLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.itTISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.itLETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493
PODPORNA NAROČNINA: 100 evrovOGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačno tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Zdrženja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskarjev v Italiji FISC
Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 22. junija, ob 14. uri.

Na domačih nogometnih igriščih Večina enajstERIC je krojila visoke položaje na lestvicah

Potem ko smo se razpisali o neverjetni Krasovi zgodbi o uspehu, naj obračunamo še s sezono 2009/2010 ostalih naših nogometnih predstavnikov v amaterskih prvenstvih. Slika je bila letos kar se da spodbudna, saj je več slovenskih enajstERIC v raz-

mizze so več časa celo vodili v skupni razvrstitvi, v dodatnih tekmah za prestop v elitno ligo pa jih je obsodilo šele nesrečno streljanje enajstetrovk. V ekipi se je uspešno kalilo tudi nekaj perspektivnih mladih. Ocena: 7,5.

VEŠNA: kriška zasedba se je na

SOVODNJE: napredovanje iz prejšnje sezone je skorajda presejeto vodstvo kluba, ki pa se je vseeno potrudilo, da bi se v višji promocijski ligi tudi obdržalo. Po enem samem letu v višjem nadstropju pa se Sovodenjci vračajo v prvo kategorijo, potem ko so v rednem delu pustili za sabo samo dve ekipi, v play-outu za obstanek pa klonili pred Vilešom. Sarijeve nogometne šole je mogoče izdalo premajhno število razpoložljivih mošt. V novi sezoni pa bo belo-modre najverjetneje prevzel temperamentni trener Davor Vitulič iz Marezig (že pri Bregu in Domiu). Ocena: 5.

PRIMOREC: po imenih sodeč - zlasti izbor napadalcev je bil prvovrsten -, bi od Trebenca pričakovali kaj več, kljub vsemu pa so se preko petega mesta uvrstili v play-off prve amaterske lige in dejansko iz boja za napredovanje izpadli prav v zadnjih sekundah odločilnega srečanja. Trener Sciarrone je moštvo vcepil solidno igro, prevečkrat pa je nato ekipa namesto treh po neumnem osvojila le eno

Derbi Vesna-Juventina 10.1.2009

nih tekmovanjih krojilo visoke položaje na lestvici. Edina prava črna pika pa je nazadovanje Sovodenj iz promocijske v prvo amatersko ligo.

JUVENTINA: omembo zasluži v prvi vrsti štandrestska vrsta, ki je v rednem delu ugledne promocijske lige zasedla četrto mesto in se tako uvrstila v končnico za napredovanje. Varovanci trenerja To-

vrhu tablice promocijskega prvenstva več časa izmenjavala prav z Juventino, naposled pa je popustila in se uvrstila na končno šesto mesto. Do konca pa so bili Venezianovi fantje v igri za preboj v prestižni play-off. Da uprava še naprej misli resno, pa kaže dejstvo, da je takoj po koncu sezone že zarisala smernice za prihodnost in zaupala Sežancema Nikčeviću

bor napadalcev je bil prvovrsten -, bi od Trebenca pričakovali kaj več, kljub vsemu pa so se preko petega mesta uvrstili v play-off prve amaterske lige in dejansko iz boja za napredovanje izpadli prav v zadnjih sekundah odločilnega srečanja. Trener Sciarrone je moštvo vcepil solidno igro, prevečkrat pa je nato ekipa namesto treh po neumnem osvojila le eno

I FEEL...SLOVEENIJA!

Kokainski denar, "obogatitev" gospodarstval

Slovenija se je v prejšnjih tednih morala sprijazniti z novo "resnico", ki je (dobesedno) čez noč Slovence postavila na nova realna tla. Mala državnica na sončni strani Alp, ki je za mnoge na prvi pogled še zelo nedolžna in v svoji komaj izpolnjeni polnoletnosti še zelo otroška, ima svoje zelo dobro strukturirano podzemlje. Bolj konkretno: v Sloveniji delujejo slovenske združbe organiziranega kriminala na zelo visokem nivoju. Tudi naša matična domovina se lahko "ponaša" s svojimi mafijami.

Dne 25. maja v jutranjih urah so namreč slovenski policisti aretirali sedemnajst slovenskih državljanov (štirinajstim je nato preiskovalni sodnik odredil pripor) zaradi trgovanja z večjimi količinami mamil. Šlo je za pretovarjanje čistega kokaina z Balkana proti Italiji. O resnosti, s katero se je slovenska kriminalna združba lotila svojega posla, lahko povemo, da so imeli slovenski preprodajalci monopol nad tako pomembnim tržiščem, kakršni je Milan. Skozi Slovenijo, tako se v javnosti govori po aretaciji, naj bi se po zaslugi omenjene združbe po slovenskih tleh letno pretakalo več deset tisoč kilogramov droge. Slovenija naj bi sicer bila predvsem tranzitna država: droga naj bi se le v zanemarljivi vrednosti ustavljala v Ljubljani, velik del kokaina so prenesli v Italijo in od tam po Evropski uniji. Kokainska afera je počila in vsi se danes sprašujejo, kako je lahko do tega prišlo. Le malokdo pa se sprašuje, kako široke in škodljive so razsežnosti tako dobro organizirane kriminalne združbe. Mimo neposrednih škodljivih učinkov, ki jih ima kokain na življenja tistih, ki ga uživajo, moramo pogledati tudi na njegove "stranske učinke", ki se poznajo v gospodarstvu in bogatijo nelegalno območje "sive ekonomije". Zanimivo je namreč ugotoviti, kaj se na območju organiziranega kriminala dogaja z neverjetno visokimi finančnimi zneski, ki so sestavni del vsake dobro organizirane kriminalne združbe. Vsak kilogram čistega kokaina je na evropskem trgu vreden do 50 tisoč evrov, v evropske države pa se vsak mesec pretaka 5 ton kokaina. Težko si je sploh zamisliti, kolikšna vrednost je to. Bistvena postavka trgovanja z mamili pa nastopi šele potem, ko je droga že prodana in je gotovinski (!!!) zaslužek v kriminalnih mošnjčkih. Vsote so namreč tako velike, da jih je treba nekam vložiti: "umazan" denar je treba oprati in ga legalizirati. To se je dogajalo (in se še dogaja) tudi v Sloveniji: preprodajalci mamil so bajne vsote gotovine, ki so jih zaslužili na črnem mamilarskem trgu, vložili v povsem legalne gospodarske dejavnosti.

Najbolj razpita primera iz nedavnih aretacij v Ljubljani sta dva lokala, Le petit café in Randevu, last Dragana Tošiča, vodje slovenske veje kriminalne združbe. Oba sta v strogem centru Ljubljane, oba sta bila dobro obiskana, oba sta tudi navzven delovala zelo prikupno. Dejansko pa sta bila le krinka za pranje in legalizacijo umazanega denarja. Kaj vse to pomeni za slovensko gospodarstvo, si lahko sami predstavljate. Ko druge poslovne dejavnosti v obdobju krize hirajo, sta omenjena lokala lahko nemoteno cvetela (pa čeprav sta v zadnjih dveh letih izkazovala formalne izgube v višini približno 250 tisoč evrov) in v nasprotju s konkurenti na prostem trgu, ki so delovali legalno, nista nikdar imela likvidnostnih težav. Celo nasprotno: lastniku ni bilo treba odplačevati kredita

za odkup lokala ali najemnino morebitnim lastnikom. In tudi v primeru, da gostinski obrat ni imel dovolj prometa, je bila v vsakem trenutku možna "dokapitalizacija" s finančnimi sredstvi iz trgovine s kokainom. In konkurenca je bila v trenutku "razbita", legalne dejavnosti pa postavljene na rob preživetja.

Jasno je, da omenjena lokala nista bistveno vplivala na slovensko gospodarstvo. Nekoliko bolj zaskrbljujoča pa postane slika, če vemo, da je sam Tošič razpolagal z osebnim premoženjem v višini približno dvajsetih milijonov evrov. In v ta števek ne prištevam nepremičnim, med katerimi so poleg omenjenih dveh barov bili še drugi gostinski obrati, večstanovanjska hiša, dragi avtomobili in najbrž celo jahta. Vso to premoženje je bilo posledica legaliziranja kokainskega denarja. In, da bo jasno, ocene strokovnjakov so, da lahko količino drog, ki se letno pretakajo po Sloveniji, ocenimo v več desetih ton. In torej v stotinah milijonov evrov. S takimi količinami in s tolikšnimi vsotami so prekupčevali tudi slovenski državljani. Če so gostinski obrati prva faza pranja denarja, imamo že v naslednji fazi veliko škodljivejše, s podkupovanjem pridobljene deleže v bolj ali manj legalnih podjetjih s sedežem v davčnih oazah. Zato so pri boju proti trgovanju z drogami zelo pomembni tudi organi za nadzor finančnega kriminala, začnši z davčno upravo in ustrezno zakonodajo. Kot smo se naučili iz izkušenj v zadnjih letih, pa je Slovenija na zakonski ravni zelo propustna država, kjer kot gobe po dežju rastejo virtualna podjetja, slamnati lastniki in t. i. poštni predali. To bi lahko mafijski in kokainski karteli še kako izkoristili (če tega že ne počenajajo)!

Andrej Čermic

točko. K Primorcu tržaški nogometni metaši vedno radi prihajajo igrati, tako da se tudi za prihodnost ni bati, čeprav ostaja kronično pomanjkanje slovenskih igralcev. Ocena: 7.

PRIMORJE: Prosečani so z razmera mlado postavo v drugi amaterski ligi zasedli odlično četrto mesto, ki je bilo precej več od tega, kar so v začetku pričakovali. Zasedba številnih domačih igralcev, ki jo je vodil sežanski trener Gulič (najverjetneje bo ostal tudi v novi sezoni), je mogoče uvodoma prejela preveč zadetkov, skozi vse prvenstvo pa v zameno doseganje golov ni bil problem. Z duhovito napadalno igro so se tako rdeče-rumeni uvrstili v končnico za napredovanje, v kateri pa

so z dolgim nosom ostali zaradi poraza šele po enajstetrovkah. Ocena: 7,5.

ZARJA/GAJA: pri združenju vzhodno-kraški enajstERIC jemljejo šesto mesto (torej brez prestopa v play-off) kot neuspeh po prejšnji sezoni, ko so bili na pragu napredovanja in so navduševali številno občinstvo. Letos pa varovanci trenerja Di Summe, ki so kot po navadi računali skoraj v celoti na domače moči, nikakor niso mogli do potrebne kontinuitete. Ocena: 6.

BREG: Brežani so naposled zbrali le dve točki manj kot Zarja/Gaja in pristali na devetem mestu, vendar do tri kroge pred iztekom rednega dela jim je pretil izpad iz lige oziroma tvegali so igranje do-

datnih tekem za obstanek. Ob pravem trenutku pa je prišla odločilna zamenjava na trenerskem stolčku: Petagno je nadomestil Macor, s katerim so fantje nanzali vrsto uspehov in tako rešili sezono, pred katero so v odboru objektivno pričakovali bistveno več. Ocena: 5,5.

MLADOST: naš edini predstavnik v bolj rekreativni tretji amaterski ligi se je moral sprijazniti z uvrstitvijo na spodnjem delu razpredelnice. Sezona je bila za Doberdobce sploh vse prej kot navdušujoča, skromni rezultati in nerazčiščeni odnosi so celo botrovali zamenjavi trenerja (Kraivos namesto Samba), ki pa ni prinesla zelenih sadov. Ocena: 5.

HC

V nedeljo, 20. junija, je na Svetih Višarjah zadonela slovenska pesem, ki je v mrzlem poletnem okolju ogrela srca poslušalcev tradicionalne revije Višarje pojejo. Na prireditvi, ki jo prireja KŠD Rojanski Krpan iz Trsta v sodelovanju s Slovenskim kulturnim središčem Planika iz Kanalske doline, so sodelovali Komorni zbor Iskra iz Bovca, Mešani pevski zbor Bilka iz Bilčovsa in Mešani pevski zbor Sv. Jerneja z Opčin.

Tukaj so zares nebesa bližja!

Jubilejno Leto
1360 - 2010
650 let Sv. Višarje
27. junij - 3. oktober 2010

Svete Višarje.
Odkrijte čarobni svet,
kjer se narava in duh
stapljata v čudovito doživetje.
Spoznajte, kako enostavno
je priti semkaj, dovolj je stopiti
v kabino žičnice.

ŽIČNICA V ŽABNICAH (CAMPOROSSO)
Ob državni cesti št.13

Vsak dan od 19. junija do 12. septembra.
Sobote in nedelje:
29./30. maj - 5./6., 12./13. junij,
18./19., 25./26. september, 2./3. oktober.
Urnik:
delavniki 8.30 - 17.15 • prazniki 8.30 - 18.15

ROMARSKO SVETIŠČE SVETE VIŠARJE

Urnik Svetih Maš
Delavniki: 10.00 - 11.00 - 12.00
Nedelje in prazniki: 9.30 - 10.30
12.00 - 15.00

PROMOTUR

Lusari

FRILU VIEZA GIULIA

Opusti di gente unica

ZA INFORMACIJE POKLIČITE: TEL. 0428 653915 - FAX 0428 63085

www.promotur.org